

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 270/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Tarbajom, Zámocká 28, Stropkov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 68/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 68/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručенou okresnému súdu 18. marca 2019 domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 504,75 eur z dôvodu porušenia práv a povinností stanovených normami spotrebiteľského práva v predchádzajúcom spotrebiteľskom spore, odkazujúc na § 3 ods. 5 *in fine* zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“).

3. K žalobe sťažovateľky sa žalovaná strana nevyjadrila a v napadnutom konaní podľa tvrdenia sťažovateľky dochádza k zbytočným prietahom.

4. Z dôvodu nečinnosti okresného súdu sa sťažovateľka 3. septembra 2021 obrátila na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prietahy, ale v zákonom stanovenej lehote nedostala žiadne vyjadrenie ani nebol v predmetnom konaní uskutočnený žiaden procesný úkon.

5. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené a okresný súd v uvedenej veci meritórne rozhodol 1. októbra 2021 tak, že žalobe sťažovateľky v plnom rozsahu vyhovel. Rozsudok okresného súdu č. k. 13 Csp 68/2019 z 1. októbra 2021 nadobudol právoplatnosť 1. februára 2022 a uznesenie o trovách konania č. k. 13 Csp 68/2019 zo 16. marca 2022 nadobudlo právoplatnosť 6. apríla 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa ústavy a listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa dohovoru, pretože okresný súd ani po viac ako 2 rokoch a 6 mesiacoch od podania žaloby (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) vo veci nerozhodol a nevykonal žiaden relevantný procesný úkon.

7. Podľa názoru sťažovateľky problematiku týkajúcu sa rozhodovania o nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v spotrebiteľskom práve nemožno hodnotiť ako skutkovo, procesne ani právne zložitú. Sťažovateľka už svoju žalobu, čo sa týka obsahu, skrz prizmu princípu rýchlosti a hospodárnosti konania koncipovala spôsobom a formou, aby konajúci súd mal k dispozícii všetky relevantné skutočnosti a podklady potrebné na rozhodnutie vo veci, a nemusela viac predkladať žiadne ďalšie podania.

8. Podľa sťažovateľky podstatou a zmyslom podanej žaloby bolo dosiahnuť sankčný a odradzujúci účinok podľa zákona o ochrane spotrebiteľa, keďže zo strany žalovanej dochádza na finančnom trhu k dlhodobému a opakujúcemu sa porušovaniu práv spotrebiteľov. Sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia aj pred ústavným súdom, čo odôvodňuje tým, že nečinnosťou okresného súdu sa míňa účinkom spoločenský a individuálny význam inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia v rovine spotrebiteľského práva. Sťažovateľka poukazuje na tú skutočnosť, že sa sporí s ekonomicky, právne a spoločensky silnejším protivníkom s cieľom priniesť benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že žalovaná strana ako dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustila proti nej, už proti ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

10. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Pri výklade tohto základného práva si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

12. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (napr. I. ÚS 358/2019, I. ÚS 85/2021).

13. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015).

14. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, body 58 a 69; Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok ESLP zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

15. Ústavný súd zároveň poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

16. K otázke (ne)primeranej dĺžky konania ústavný súd poznamenáva, že ju nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívnym charakterom prerokúvanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitosť veci, procesnú aktivitu strán sporu a postup súdu (m. m. I. ÚS 418/2014, II. ÚS 419/2017). Ústavný súd pritom prihliada aj predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

17. V posudzovanom prípade nemožno právnu vec hodnotiť ako zložitú. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že tá sa síce nepodieľala na priet'ahoch v napadnutom konaní, ale zároveň na druhej strane jej možno vytknúť, že sa o stav konania až do podania sťažnosti predsedovi okresného súdu dostatočne nezaujímal. Túto ústavnú sťažnosť sťažovateľka podala len jeden mesiac po podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu, navyše tesne po vyhlásení rozsudku vo veci, čo ústavný súd považuje za zásadnú skutočnosť.

18. Možno tak uzavrieť, že v čase podania ústavnej sťažnosti už bola čiastočne nastolená právna istota sťažovateľky, keďže okresný súd vydaným rozsudkom žalobe sťažovateľky v plnom rozsahu vyhovel, a napokon aj definitívne, a to 1. februára 2022, keď predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť.

19. Pozornosti ústavného súdu súčasne neušlo, že sťažovateľkou požadovaná suma finančného zadosťučinenia v konaní pred ústavným súdom takmer šesťnásobne presahuje sumu, ktorá je samotným predmetom sporu, a takisto tvrdenie sťažovateľky, odôvodňujúc priznanie finančného zadosťučinenia, podľa ktorého v napadnutom konaní pociťuje výrazné stresové vypätie „*nielen z dôvodu neskúsenosti so súdnou mocou...*“, sa javí v okolnostiach danej veci ako nepresvedčivé.

20. S poukazom na už uvedené, zohľadňujúc predmet napadnutého konania vrátane toho, čo je pre sťažovateľku „v stávke“, ústavný súd zobral do úvahy celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj vyhlásenie rozsudku 1. októbra 2021. Podľa názoru ústavného súdu nemožno v napadnutom konaní uvažovať o takých priet'ahoch, ktorých intenzita by mu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala dospieť k záveru o porušení základných práv sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny či práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zistený priet'ah v priebehu napadnutého konania okresného súdu v období po podaní žaloby do októbra 2021 nedosahuje v okolnostiach danej veci ústavnoprávne relevantnú intenzitu. Ústavný súd nemohol čiastočne nevziať do úvahy aj okolnosti pandémie vírusu COVID-19 a s ňou spojených obmedzení, predovšetkým možnosti vykonania súdnych pojednávaní, ktoré sa významne dotkli aj výkonu súdnictva, čo nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu.

21. Ústavný súd prihliadal aj na predmet sporu (žaloba o priznanie finančného zadosťučinenia), ktorého význam, aj keď je pre samotnú sťažovateľku nepochybne dôležitý, pričom ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých). Postup a dĺžku samotného napadnutého konania pred okresným súdom, ktorú ústavný súd posudzuje v súvislosti so sťažovateľkou označeným základným právom podľa ústavy a listiny a právom podľa dohovoru a ktorá predstavuje celkovo 2 roky a 10 mesiacov (od podania žaloby do právoplatnosti rozsudku, pozn.), ústavný súd nepovažuje za neprimerané.

22. Na základe uvedeného ústavný súd nevyhodnotil dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní ako nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V postupe okresného súdu v napadnutom konaní bola zistená ojedinelá nečinnosť okresného súdu, ale v okolnostiach posudzovanej veci nedosahuje ústavne relevantnú intenzitu, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu